کارگاه زندگی

پول‌توجیبی درس زندگی یا عادت به وابستگی؟

در دنیای پرهیاهوی امروز، «پول‌توجیبی فرزند» دیگر فقط مبلغی برای خرید تنقلات یا اسباب‌بازی نیست، بلکه به موضوعی تربیتی و حتی روان‌شناختی بدل شده است. از یک سو، پول‌توجیبی می‌تواند ابزاری برای آموزش مفاهیم مالی به فرزندان باشد. وقتی کودکان خودشان مسئول مدیریت بودجه محدودی باشند، یاد می‌گیرند که چگونه بین نیازها تعادل برقرار، پس‌انداز و از هزینه‌های غیرضروری اجتناب کنند. اما از سوی دیگر، این روش ممکن است خطراتی نیز داشته باشد. اگر پول‌توجیبی بدون نظارت یا هدف مشخص داده شود، ممکن است فرزندان به مصرف‌گرایی بی‌رویه یا حتی وابستگی به والدین عادت کنند. برخی والدین نگرانند که این‌کار به‌جای تقویت حس قدردانی، حس توقع و نازپروردگی را در فرزندانشان تقویت کند. برای یافتن رویکردی متعادل، والدین می‌توانند اعطای پول‌توجیبی را با آموزش و نظارت همراه کنند. تعیین مقدار مشخص و ثابت، متناسب با سن و نیازهای کودک و تشویق به پس‌انداز می‌تواند به ایجاد عادات مالی سالم کمک کند. همچنین، صحبت با فرزندان درباره هدف این پول و اهمیت مدیریت آن، درک عمیق‌تری از ارزش پول به آنها می‌دهد.

«جام جم» در گفت‌وگو با یک پژوهشگر، فرصت‌ها و تهدیدهای انقلاب فناورانه در سبک زندگی را بررسی می‌کند

زندگی مصنوعی زیر سایه الگوریتم‌ها

زهرا حامدی
گروه جامعه

تا مدتی پیش کمتر کسی تصور می‌کرد روزی ماشین‌ها قادر خواهند شد برای انسان‌ها نسخه بپیچند، آهنگ بسازند، خورد و خوراک پیشنهاد بدهند یا حتی مراقب وضعیت جسم و روح‌مان باشند اما این روزها با فراگیر شدن استفاده از هوش مصنوعی (AI) دیگر این مسائل به فیلم‌های علمی و تخیلی محدود نمی‌شود. به عبارت دیگر هوش مصنوعی مهمان پررنگ و البته پیچیده سبک زندگی امروز ماست؛ از گوشی‌های هوشمند تا یخچال، از سیستم آموزشی تا خرید آنلاین، رد پای آن را در تمام جزئیات روزمره می‌توان پیدا کرد. هوش مصنوعی حالا نه یک فناوری خاص، بلکه یک «زیست تازه» است؛ با تأثیراتی چندلایه بر شیوه کار، آموزش، ارتباط، فرهنگ، اقتصاد و حتی ساختار اجتماعی؛ اما این فناوری آینده‌ساز، صرفا نوید بخش رفاه نیست و همراه آن، ترس، تهدید و پرسش‌هایی نیز به میان آمده است.

هوش مصنوعی چیست؟

شاید در ابتدا بد نباشد تا نگاهی به تعریفی از این مهمان جدید بیاندازیم. به زبانی ساده هوش مصنوعی (ArtificialIntelligence) به مجموعه‌ای از فناوری‌ها گفته می‌شود که با الگوبرداری از فرآیندهای فکری انسان، به ماشین‌ها امکان یادگیری، استدلال، تصمیم‌گیری و حل مسأله را می‌دهند. این سیستم‌ها می‌توانند از داده‌ها بیاموزند، الگوها را تشخیص دهند و حتی در شرایط جدید عملکرد خود را بهبود دهند. از دستیارهای صوتی و پیشنهادگرهای فیلم گرفته تا سامانه‌های تشخیص بیماری و خودروهای خودران، همه نمونه‌هایی از کاربرد هوش مصنوعی در زندگی روزمره‌اند. با اینکه با توجه به این تعریف به‌نظر می‌رسد که در ظاهر همه چیز بهتر شده، چراکه ماشین‌ها می‌توانند کارهای تکراری را انجام دهند و فرآیندها سریع‌تر پیش می‌رود و حتی در بسیاری از صنایع، هوش مصنوعی به رشد بهره‌وری کمک کرده است اما در آن سوی ماجرا، دل نگرانی‌هایی هم وجود دارد؛ مثلا در سطح اشتغال، هوش مصنوعی نوید بخش رشد بهره‌وری و ایجاد مشاغل نوین در حوزه‌هایی مانند تحلیل داده، طراحی الگوریتم یا توسعه سیستم‌های یادگیرنده است اما از سوی دیگر، بسیاری از مشاغل تکراری و حتی تخصصی، در معرض تهدید اتوماسیون‌اند. در همین راستا علی شاکر، پژوهشگر هوش مصنوعی در گفت‌وگو با جام جم ظهور هوش مصنوعی را ترکیبی از اثرات مثبت و منفی می‌داند و می‌گوید: در ساختار اجتماعی، هوش مصنوعی می‌تواند منجر به تغییر در بازار کار و ظهور شغل‌هایی نوین شود اما در عین حال ممکن است برخی از مشاغل سنتی را کنار بزند و نابرابری‌های اقتصادی را بیشتر کند. وی می‌افزاید: همچنین، هوش مصنوعی می‌تواند در ارائه خدمات دولتی و بهبود کارایی سازمان‌ها نقش داشته باشد اما نیازمند بازنگری در ساختارهای موجود و توجه به مسائل مربوط به شفافیت و پاسخگویی است. اینجاست که باید بتوانیم هوش مصنوعی را به‌طور نظام‌مند وارد کار و حرفه خود کنیم.

ارتباطات انسانی رنگ می‌بازد؟

یکی دیگر از مهم‌ترین تحولات هوش مصنوعی، در دگرگونی روابط اجتماعی است. پلتفرم‌هایی که بر پایه هوش مصنوعی کار می‌کنند همچون شمشیری دولبه عمل می‌کنند چراکه از یک سو ارتباطات را تسهیل کرده‌اند اما در عین حال، فاصله انسان‌ها از یکدیگر را هم بیشتر می‌کنند. شاکر در این باره توضیح می‌دهد: هوش مصنوعی می‌تواند ارتباطات را تسهیل کند و امکان دسترسی به اطلاعات و خدمات را برای افراد فراهم آورد اما از طرف دیگر ممکن است روابط و تعامل‌های چهره‌به‌چهره کم شود و ما نتوانیم خود را از فناوری رها کنیم. وی می‌افزاید: همین امروز خیلی از ما بدون برنامک‌های مسیریاب، سفری را شروع نمی‌کنیم و به راهنمایی‌های آن اطمینان داریم. همچنین، استفاده از هوش مصنوعی در شبکه‌های اجتماعی می‌تواند منجر به شخصی‌سازی اطلاعات در رسانه‌های اجتماعی و تشدید قطب‌بندی‌های اجتماعی شود. شاکر ادامه می‌دهد: همچنین وابستگی بیش از حد به هوش مصنوعی می‌تواند منجر به کاهش تعاملات انسانی واقعی و تضعیف مهارت‌های ارتباطی شود. علاوه بر این، توانایی هوش مصنوعی در تولید محتوای متقاعدکننده و شخصی‌سازی شده، می‌تواند ابزاری قدرتمند برای دستکاری افکار عمومی و ایجاد قطب‌بندی در جوامع باشد. بنابراین از اکنون می‌بایست این پدیده را به درستی بشناسیم تا بتوانیم آن را اخلاقی و مسئولانه مدیریت کنیم.

بزرگ‌ترین خطر توسعه هوش مصنوعی این است که نتوانیم ارزش‌ها و اهداف انسانی را با ارزش‌ها و اهدافی که برای هوش مصنوعی تعیین می‌شود، همسو و هماهنگ کنیم

راحتی در ازای قربانی شدن حریم خصوصی!

دستیارهای صوتی، خانه‌های هوشمند، برنامه‌های توصیه‌گر خرید، همه آمده‌اند تا زندگی را ساده‌تر کنند اما به چه قیمتی؟ هوش مصنوعی برای این‌که دقیق باشد، باید بداند شما که هستید، چه می‌خواهید، کجا می‌روید و حتی چه چیزی دوست دارید. این یعنی حجم بزرگی از داده‌های شخصی در اختیار شرکت‌ها قرار می‌گیرد؛ چیزی که می‌تواند حریم خصوصی را تهدید کند. این پژوهشگر هوش مصنوعی در این باره می‌گوید: نگرانی‌های جدی در مورد حریم خصوصی و سوءاستفاده از داده‌ها وجود دارد، زیرا سیستم‌های هوش مصنوعی برای عملکرد به حجم عظیمی از اطلاعات شخصی نیاز دارند. از طرفی هم الگوریتم‌های هوش مصنوعی ممکن است ناخواسته یا عامدانه سوگیری‌های موجود در داده‌های آموزشی را منعکس کنند و به تبعیض‌هایی که در جامعه وجود دارد، دامن بزنند. شاکر می‌افزاید: از آنجایی که هوش مصنوعی پدیده‌ای بسیار نوین است، درصد بسیار زیادی از افراد در دنیا از ماهیت آن بی‌خبرند و نمی‌توانند با آن کار کنند. چون تجربه انسان از مواجهه با آن بسیار محدود است. با این حال، برای ایجاد تعادل میان بهره‌گیری از قابلیت‌های هوش مصنوعی و حفظ حریم خصوصی و ارزش‌های انسانی، می‌بایست به راهکارهای چندوجهی بیندیشیم و فناوری‌های مرتبط با حفظ حریم خصوصی را توسعه دهیم و به‌کار بگیریم؛ به شکلی که بتوانیم از داده‌ها بدون افشای مستقیم اطلاعات شخصی استفاده کنیم.

چطور این مهمان پرقدرت را مدیریت کنیم؟

شاکر بزرگ‌ترین ریسک توسعه هوش مصنوعی بدون نظارت کافی را نبود توانایی در هماهنگی ارزش‌ها و اهداف انسانی با ارزش‌ها و اهداف تعیین‌شده برای هوش مصنوعی می‌داند و می‌گوید: بالتبع این ماشین نیست که حاکمیت جهانی پیدا می‌کند، بلکه صاحبان این ماشین (یعنی شرکت‌های بزرگ) هستند که روزبه‌روز تسلط خود را بر دولت‌ها بیشتر می‌کنند. در هرحال هوش مصنوعی آمده که بماند؛ نه می‌توان از آن فرار کرد، نه باید با ترس و بدبینی محض با آن برخورد کرد. مثل هر فناوری دیگری، اگر درست از آن استفاده شود، می‌تواند کیفیت زندگی‌مان را بالا ببرد اما اگر چشم بسته و بدون تفکر با آن همراه شویم، شاید روزی برسد که خود را در دنیایی ببینیم که دیگر ما تصمیم‌گیر اصلی در آن نیستیم. شاکر برای مدیریت این ریسک، راهکارهای متعددی را پیشنهاد می‌کند. یکی از کارها می‌تواند تدوین چارچوب‌های اخلاقی و قانونی بین‌المللی برای توسعه و استفاده از هوش مصنوعی ضروری در جهان باشد اما متأسفانه سرعت پیشرفت هوش مصنوعی از سرعت پذیرش فناوری در جوامع بیشتر است. دوم، بحث شفافیت و قابلیت تفسیر الگوریتم‌هاست تا بتوانیم نحوه تصمیم‌گیری این ماشین‌ها را بهتر دریابیم. بحث ترویج آموزش و آگاهی بخشی عمومی در مورد هوش مصنوعی و پیامدهای آن برای ایجاد درک مشترک و مشارکت فعالانه در فرآیند نظارت بسیار مهم است.

متن کامل

گزارش

«جام جم» گزارش می‌دهد

زنان خانه‌دار؛ پشتوانه تولید ملی

زنان، ستون‌های اقتصاد هر جامعه‌اند که آن طور که باید به چشم نمی‌آیند و نقش آنها در تولید ملی اغلب نادیده گرفته می‌شود. بانوانی که با کار در خانه و مشارکت در مشاغل خانگی و صنایع کوچک، نه تنها بار زندگی را به دوش می‌کشند، بلکه به چرخه اقتصاد کشور نیز کمک می‌کنند، زنانی که هر روز با دستان خود ارزش می‌آفرینند؛ از پخت و پز و تربیت فرزندان گرفته تا تولید محصولات خانگی که به بازار راه پیدا می‌کند. وقتی صحبت از تولید ملی می‌شود، ذهن‌ها اغلب به سمت کارخانه‌ها و کارگاه‌ها می‌رود، اما در گوشه گوشه این سرزمین، زنان خانه‌داری هستند که با کار و خلاقیت خود، به اقتصاد کشور جان می‌دهند. این در حالی است که در این بین بحث بیمه و بازنشستگی زنان خانه‌دار از جمله مسائلی است که اکثر زنان نسبت به آن دغدغه‌مند هستند.

در طبقه‌بندی‌های آماری و جمعیتی، زنان خانه‌دار بخشی از جمعیت غیرفعال به حساب می‌آیند، درحالی که ارزش اقتصادی فعالیت زنان خانه‌دار در جهان برابر با ۱۱ تریلیون دلار است. از دوخت و دوز لباس‌های سنتی گرفته تا تولید عسل و ترشیجات. زنانی که با دستان خود ثروت می‌آفرینند، اما کمتر کسی به این فکر می‌کند که آنها هم حق دارند از مزایای کارشان بهره‌مند شوند. از گذشته تاکنون نقش زنان و مادران در مدیریت اقتصادی خانواده بسیار پررنگ بوده و هست. گرچه مردان به صورت سنتی در خانواده‌های ایرانی تولید کننده منابع مالی هستند اما با این حال نباید نقش زنان به ویژه زنان خانه‌دار را در مدیریت اقتصادی خانواده فراموش کرد. زنانی که حتی با صرفه‌جویی صحیح‌شان به اقتصاد خانواده کمک می‌کنند.

نقش محوری زنان در مشاغل خانگی

زنان خانه‌دار در شرایطی حداقل نیمی از وقت و انرژی‌شان را صرف فعالیت‌های بدون دستمزد خانه می‌کنند که فعالیت آنها به عنوان یک شغل دیده نمی‌شود و جامعه از ارزش آن غافل است. این در حالی است که به اعتقاد کارشناسان، کار خانگی پشتوانه اقتصاد است زیرا تامین‌کننده خدمات رایگانی است که اکثر جمعیت شاغل به آن نیاز دارند. حمید حاج‌اسماعیلی، کارشناس مسائل اقتصادی و بازار کار در گفت‌وگو با جام جم ضمن بیان پیچیدگی‌های خاص وضعیت اشتغال زنان در ایران می‌گوید: «میزان مشارکت زنان در بازار کار در ایران به شدت پایین است. آخرین نرخ مشارکت اقتصادی زنان در کشور، حدود ۱۴/۲ درصد است که رقم بسیار بسیار پایینی است زیرا ما در سال‌های گذشته تا عدد ۱۷/۵ درصد هم رشد داشته‌ایم. متاسفانه به دلیل شرایط اقتصادی، وضعیت اجتماعی و مسائل و مشکلات خانوادگی، مشارکت زنان در بازار کار به شدت تنزل پیدا کرده و این رقم تقریبا یک پنجم مشارکت اقتصادی مردان است.»

وی ادامه می‌دهد: «توسعه اشتغال در کشور مبتنی بر همه ظرفیت‌هایی است که به لحاظ ملی در کشور مطرح بوده، در بحث مشارکت زنان و نقش خاص و منحصر به فرد آنان، مشاغل خانگی مطرح است که معمولا زنان در آن نقش محوری و انحصاری دارند.»

زنان، قهرمانان تولید ملی

در گوشه و کنار خانه‌های ایران، زنانی با دستان هنرمند و ذهن خلاق، مشاغل خانگی را به موتور محرکه‌ای برای اقتصاد تبدیل کرده‌اند. حاج اسماعیلی هم معتقد است اگر مشاغل خانگی رونق بگیرد حتما زنان، در تولید ناخالص ملی نقش خواهند داشت و حضور آنها و نقش‌آفرینی‌شان برای تولید کالاها منحصر به فرد است. البته این در حالی است که این کارشناس می‌گوید: «وقتی که بازار کار رسمی دچار مشکل می‌شود و تحت تاثیر شرایط سخت اقتصادی و تورم قرار می‌گیرد، به همین میزان مشارکت زنان از طریق مشاغل خانگی هم کم می‌شود. به دلیل اینکه بخش زیادی از سفارشات و کارهای خدماتی معمولا از طریق تولیدی‌های بزرگ به زنان خانه‌دار واگذار می‌شود و آنها به این شکل چنین کارهایی را انجام می‌دهند.» زنانی که با همین مشاغل خرد و کوچک خانگی، نقش و تاثیر به سزایی را در تولید ملی ایفا می‌کنند.

دست‌های کارآمد زنان

حاج اسماعیلی می‌گوید: «بیمه خانوار، سال‌هاست که در کشور راه اندازی شده و زنان و دختران بدون این‌که حتما شغلی داشته باشند، می‌توانند از آن استفاده کنند.» ضرورتی که می‌تواند هم عدالت اجتماعی را تقویت کند و هم اقتصاد را پویاتر سازد. وقتی زنی بداند که کارش دیده می‌شود و آینده‌اش تضمین شده است، انگیزه‌اش برای خلق ارزش چند برابر می‌شود.

او همچنین می‌افزاید: «ما باید رفته رفته تلاش کنیم تا خانم‌ها هم با میزان مهارتی که کسب می‌کنند، بتوانند در عرصه‌های اقتصادی گوناگون نقش‌آفرین باشند. این‌که زنان را صرفا خانه‌دار تلقی کنیم به نفع کشور نبوده و در قرن ۲۱ پدیده قابل قبولی نیست. بلکه باید میزان مشارکت زنان در عرصه فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی همپای مردان شکل بگیرد و آنها هم بتوانند کسب درآمد کنند و هم در تولید ملی نقش جدی‌تری داشته باشند.»

طراح: بیژن گورانی

جدول ۶۹۶۲

جدول عادی

افقی:

۱) شاعر و عارف قرن پنجم و صاحب کتاب زادالمسافرین ـ در فاصله بسیار نزدیک ۲) شیره گیاه ـ غیرآنالوگ ـ سنگینی اجسام ۳) پدرمردگان ـ در زمان حاضر ۴) پیشرفته ـ خش تصویر ویدئویی ـ از سیارات سنگی منظومه شمسی ۵) جدید ـ نوعی بیسکویت سبک ـ لاف زن ـ نوعی بالاپوش ۶) از رنگ‌های ترکیبی ـ سال ۳۶۵ روزه ـ عضو جونده ۷) سرمای شدید ـ تنبلی ۸) مشک ـ دریاسالار ـ پژواک ۹) قسمتی از ران ـ غذایی از مرغ آغشته به آرد سوخاری ۱۰) نمونه چاپی کامپیوتری ـ آخرین حرف الفبای یونانی ـ نوعی انرژی ۱۱) بله آلمانی ـ طریق ـ آحاد ـ دوستی ۱۲) سمیع ـ قدرت ـ بالاترین مرحله یک جریان ناگوار ۱۳) سلسله شاه عباس ـ آسان کردن ۱۴) رقیب زن شوهردار ـ هنرمند بندباز ـ معشوق ۱۵) خاندان رسول اکرم (ص) ـ تابلویی زیبا اثر هنرمندانه رضا عباسی.

عمودی:

۱) سخن صریح ـ از تداول افتاده ـ بیعانه ۲) غیرحرفه‌ای ـ اسب اصیل و تندرو ـ صوت شگفتی ۳) به سن قانونی نرسیده ـ مسابقه ملی افغانستان ـ دریافت کردن ۴) سالنامه ـ عدل و داد ۵) الهی ـ از ادوات ورزش بدنسازی ـ صوت اندوه ۶) مفتول ـ عصاره ـ برچسب ۷) ردیف ـ اصلاح خرابی ـ رفتارهای ناهنجار ۸) حالتی مخصوص زن آبستن ـ نوعی چسب نجاری ـ پسر حضرت شیث (ع) ۹) سرتاسر ـ رنگارنگ ـ ۱۰) خطوط میله‌ای اطلاعات کالا ـ نوعی قایق پارویی ـ تیره ۱۱) مبالغه کردن ـ دادگری ـ حامله ۱۲) پهنه و گستره ـ حادثه ناگهانی ۱۳) هر سنگ قیمتی ـ راهنمایی کردن ـ سرکرده ۱۴) صدای زنبور ـ یکی پس از دیگری ـ از واجبات نماز ۱۵) آشنا بودن با کسی یا چیزی ـ حرکت باد ـ راه میانبر!.

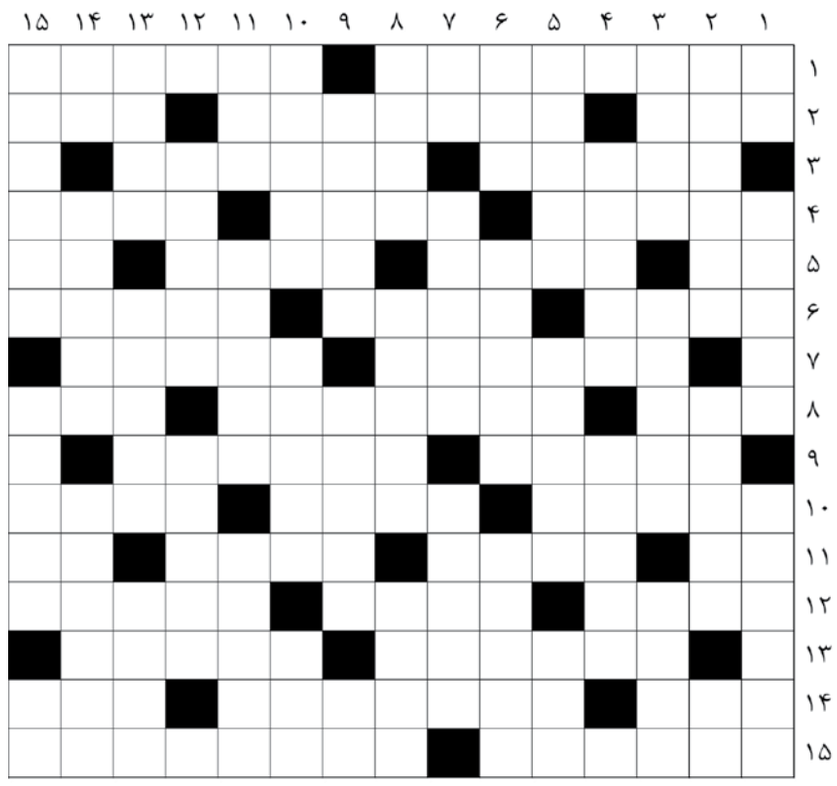

جدول ویژه

افقی:

۱) دریاچه نمکین استان قم ـ داستانی به قلم اورهان پاموک، نویسنده اهل ترکیه ۲) مادر ـ بی‌بندوباری ـ نیرومند ۳) طبیعت ـ نسبت دادن ۴) قرقاول ـ شهری با تأسیسات هسته‌ای ـ شعله آتش ۵) چیز ـ احتمال خطر ـ آدم ماشینی ـ بدن ۶) تکنیک تکه چسبانی در نقاشی ـ بیماری جذام ـ خصلت‌های نیکو ۷) نقاش امپرسیونیست دانمارکی و خالق تابلوی بلوار مونمارت ـ از امراض چشمی ۸) همسر حضرت یعقوب (ع) ـ هیولای سینمای ژاپن ـ خواری و خفت ۹) بیابانی وسیع در شمال مکه ـ شاخه‌ای از مهندسی که با تکنولوژی پرواز سروکار دارد ۱۰) کشته شده ـ خداشناس ـ اصلاح عکس پس از ظهور ۱۱) داخل ـ اهل رشت ـ مقابل حضور ـ هواپیمای سریع ۱۲) بنا شده ـ آزرده ـ میوه عرب ۱۳) تحت تأثیر حرف‌های دیگران است ـ مدارک ۱۴) زنگ جرس ـ کشور چکمه ـ بستنی چوبی ۱۵) بدون معطلی ـ از باشگاه‌های فوتبال انگلیس.

عمودی:

۱) از حروف مقطعه قرآن ـ ایجاد ـ طولانی و پیاپی ۲) حفره کوچکی در سیتوپلاسم سلول ـ پیر کنعان ـ سخن بی‌پرده ۳) باطن انسان ـ آخرین جنبش فراگیر نقاشی مدرن ـ بی‌چیز ۴) کارمایه ـ ماه میلادی ۲۸ روزه ۵) مرغ شکم‌پر ـ اندیشه ـ مردم ۶) زر ـ عطا و کرم ـ پرورش ۷) نوعی زیبایی پنهان در برخی افراد ـ اجرای هم‌زمان چند نت موسیقی ـ وجود خارجی داشتن ۸) معشوق زیبا ـ ایام ـ از آرایه‌های ادبی ۹) روشن کردن ـ نوعی راه رفتن ستور ـ میان ۱۰) اقدام‌کننده به کاری ـ جبران کردن ـ ضمیر اشاره ۱۱) همداستان رامین ـ تبذیر ـ به هم زدن میان دوکس ۱۲) پناه جستن ـ تپش قلب ۱۳) اموال غیرمنقول ـ خواهران ـ تاج پرندگان ۱۴) فاصله بسیار کم ـ بی‌نظیر ـ از آثار ناصرخسرو ۱۵) مساحت فضای قابل استفاده هر واحد مسکونی ـ مکتوب ـ واحدی برای وزن معادل ۷۰۷ گرم.

حل جدول عادی ۶۹۶۱

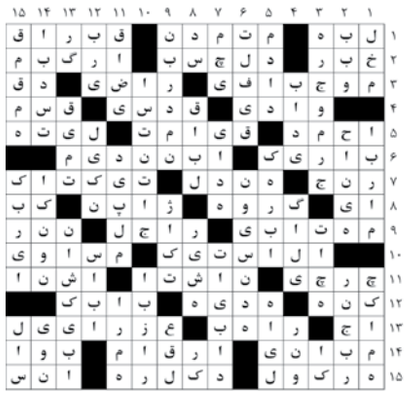

حل جدول ویژه ۶۹۶۱

